

KULTURKRITIKA

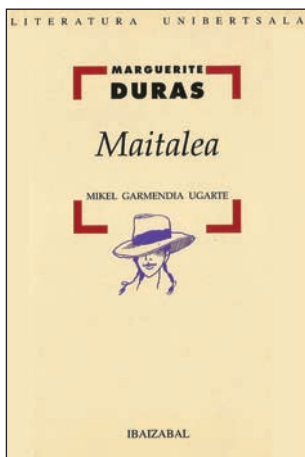
» LIBURUA

Ikastaldi baten kontaketa

Aritz Galarraga

@aritzgalarraga

Maitalea

MARGUERITE DURAS

Itzultzailea: Mikel Garmendia.
Ibaizabal, 1996

Oso maite dutun idazle batek esaten du benetan idaztea gustatuko litzaiokeen liburu bat dela ixa, eta zer egingo diozu, bada, ez bada ixa liburu hori irakurri berehala, are ixa liburu hori literatura unibertsalaren klasi-koetarik bada –eta puntu honetara iritsita, lotsaemangarria ere gerta daiteke literatu- ra unibertsalaren klasiko hori orain artean irakurri ez izana publikoki aitortzea-. Lagun artean gaude, ordea, eta lotsarako tarterik ez da –bide batez, ze gutxi hitz egiten den heda- bideetan gero eta gehiago, gero eta hobekia- go euskarara itzultzen den literatura uniber- tsalaz, ezta?-. Nire deskarguan esango dut gainera, pelikula bai, pelikula bere garaian ikusi nuela –interese intelektual hutsagatik, noski-. Ondorioa: a zer alde, pelikula eta liburuaren artean; liburuaren alde, bistan da.

Pelikula zentratzen baita nobelaren aspek- tu bat eta bakarrean: Vietnamen, 1930eko hamarkadako kolonialismo frantziarraren menpe, neskato zuri nerabe baten eta amo- rante txinatar helduago eta aberatsago baten arteko amodiozko harremanean, eta harre- man horrek askatzen duen erotismoan –ez ahaztu pelikula ikustearen interes intelektual hutsa-. Baike, eleberriarren gaietako bat da erotismo hori, zehatzago, desioa bera –“de- sioa da kontua, baieztatze-desioa, liberazio -desioa, bere osoan ezagutu nahi du bizia, porrota barne”-. Baina interes intelektual hutsagatik soilik justifika daiteke pelikula as- pektu horretara mugatu izana. Ezen, bestela, eleberria askoz ere aberatsagoa, askoz ere konplexuagoa, askoz eta betegarriagoa baita. Erotismoa, desioa, sexuan hastea, sexuan haste inozo bezain perbertitua. Harreman

hori, hamabost urteko neskaren eta merka- tari txinatar gaztearen artekoa, berandu gabe debeku sozial eta eskandalo publiko bihur- tzen dena. Jendearekiko harremana, orobat, adiskideekiko, nebekiko, batez ere amarekiko harremana: “Nire haurtzaroari buruzko kon- takizunetan (...) esango nuke gure amaren- gana sentitzen genuen maitasunaz aritu naizela, baina ez dakit harengana orobat sentitzen genuen gorrotoaz aritu naizen, edo- ta elkarrengana sentitzen genuen maitasunaz eta gorrotoaz”. Azken finean: “Ikastaldi baten kontaketa dugu, zalantzarik gabe, emakume izaten hasten den emakume batena”.

Rosa de Diegoren hitzaurretik, berriz: “*Maitalea*, 1984an Goncourt saria irabazi zuena, mugarri dugu Marguerite Durasen idazkuntzan, bai izan zuen arrakastagatik, baita bere literatur bilakabidean idazkera autobiografikoaren bidea ere abiatu zelako”. Oso maite dutun idazlearen literaturarekin batere zerikusirik ez duena –eta akaso ho- rregatik gustatuko litzaioke benetan idaztea, ezin idatzi izango duelako sekula-, baina ira- kurketa-maila bat baino gehiago eskaintzen duelako –ados, interes intelektual hutsagatik ere bai– irakurtzea merezi duena. ■

Marguerite Duras
idazle frantziarra
(Saigon, 1914-Paris, 1996).